

A GAZDASÁGI REZILIENCIA ÉS VERSENYKÉPESSÉG MÉRÉSI LEHETŐSÉGEI A NORMÁLIS ELOSZLÁS ELMÉLETE SEGÍTSÉGÉVEL

Csorba László

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Gazdálkodás- és Társadalomtudományi Kar

e-mail: csorba.laszlo@uni-eszterhazy.hu

ABSZTRAKT

A gazdasági szereplő állapota a releváns környezeti állapotokhoz képest meghatározó a jövőbeni célmegvalósítási eredményessége szempontjából. A célmegvalósításhoz kapcsolódó különböző jellemzők mérése által létrehozható azok eloszlási függvénye. Az eloszlás típusa és jellege megfelelő támpontot jelenthet a gazdasági szereplő rezilienciájának és versenyképességének elemzéséhez. Így a normális eloszlás megléte szükséges és elégséges feltétel a versenyképesség, illetve szükséges, de nem elégséges feltétel a reziliencia vonatkozásában. A gyakorlati probléma ezzel kapcsolatban az, hogy az eloszlások létrehozása tekintetében a nagy számok törvényének szükséges érvényesülnie. A tanulmány arra tesz kísérletet, hogy olyan kockázati alapú modellt mutasson be, amely lényegesen kevesebb adatból is előrejelezhetővé teszi a nagy számok törvénye szerinti eloszlás típusát és jellegét. Ezáltal mód nyílik a gazdasági szereplő rezilienciájának, illetve versenyképességének értékelésére anélkül, hogy a kapcsolódó eloszlások tényadatok, vagy szimuláció alapján előállításra kerülnének. Ebben a központi határeloszlás tétele, illetve annak feltételeinek alkalmazása nyújt segítséget. Amennyiben kellő számosságú, egymástól független kockázati tényező kerül meghatározásra, melyek egymáshoz nagyon hasonló mértékű hatásspektrummal rendelkeznek, miközben egyenként, önmagukban csak kismértékben befolyásolják a céljellemezőt, úgy normális eloszlás jön létre a céljellemező vonatkozásában. Elégséges tehát a releváns kockázati tényezők meghatározása és analizálása, de nem csak a releváns céljellemező, hanem egymás tekintetében is. Amennyiben a kockázati struktúra a központi határeloszlás tétele feltételrendszerének megfelelő, úgy a releváns céljellemező tekintetében csak normális eloszlás jöhetne létre – függetlenül attól, hogy az ehhez szükséges tényadatok megszerezhetők, vagy szimulálhatók-e. A központi határeloszlás tétele feltételrendszerét kielégítő kockázati struktúra megléte egyben azt is jelenti, hogy a gazdasági szereplő az adott környezeti feltételrendszer szerint versenyképesnek tekinthető. Ugyanakkor ahhoz, hogy reziliensnek is tekinthessük, további feltételnek is teljesülnie szükséges, nevezetesen a tartalékai tekintetében. E tartalékok jelentős részben anyagi jellegűek, de lényegesek a szereplő kompetencia jellegű tartalékai is.